

Маріупольський
державний
університет

**ІННОВАЦІЇ
В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, ШЛЯХИ ЗАГРОВАДЖЕННЯ У
ПРАКТИКУ**

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної конференції**

Київ - 2024

Інновації в дошкільній освіті: теорія, перспективи, шляхи запровадження у практику: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 березня 2024 року / за заг. ред. Ю.О.Демидова. Маріуполь: МДУ, 2024. 207 с.

Редакційна колегія:

Голова

– Микола ТРОФИМЕНКО, ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;

Заступник голови

– Олена БУЛАТОВА, перший проректор МДУ, доктор економічних наук, професор;

Члени оргкомітету:

– Юлія ДЕМИДОВА, завідувач кафедри дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент;

– Катерина КРУТІЙ, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;

– Ольга ФУНТИКОВА, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;

– Світлана МАКАРЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;

– Оксана ПОПОВСЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;

– Вікторія ЯЙЛЕНКО, старший викладач кафедри дошкільної освіти;

– Ірина ДЕСНОВА, в. о. завідувача кафедри практичної психології, кандидат педагогічних наук, доцент;

– Оксана ГОЛЮК, завідувач кафедри педагогіки та освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол № 10 від 28 березня 2024 року)

Статті публікуються в авторській редакції

© Колектив авторів, 2024

© Кафедра дошкільної освіти МДУ, 2024

Новицька А.Р.,

здобувачка 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітня програма «Дошкільна освіта»

Маріупольський державний університет, м. Київ

Науковий керівник:

Поповська О.А.,

к. пед. наук, доцентка,

доцентка кафедри дошкільної освіти,

Маріупольський державний університет, м. Київ

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

Розвиток мовлення у дітей раннього віку є однією з ключових складових їхнього розвитку. Перші роки життя визначають основу мовленнєвих навичок, які в майбутньому стануть фундаментом для подальшого навчання та соціальної взаємодії. У цьому контексті важливо розглянути актуальні аспекти, що впливають на розвиток мовлення дітей раннього дошкільного віку, та визначити стратегії ефективної підтримки цього процесу.

Розуміння факторів, що впливають на мовленнєвий розвиток, дозволяє виявити можливі ризики недостатнього або порушеного мовлення та розробити ефективні стратегії втручання і підтримки дітей з такими проблемами. Таким чином, вивчення мовленнєвого розвитку у дітей раннього віку є актуальним і важливим для педагогів, батьків та фахівців, які працюють у сфері розвитку дитини.

Мовленнєвий розвиток дитини – це фундаментальний процес, який має вирішальне значення для її загального розвитку. Мовлення – це не тільки інструмент спілкування, але й засіб вираження думок, почуттів і потреб. Важливість мовленнєвого розвитку полягає у його впливі на всебічний розвиток особистості дитини.

Перш за все, мовлення дозволяє дитині виражати свої потреби, інтереси та емоції, що сприяє задоволенню її базових потреб у спілкуванні та соціальній взаємодії з навколишнім середовищем. Крім того, розвинене мовлення впливає на когнітивні здібності дитини, розширюючи її словниковий запас, розвиваючи мовну грамотність і сприяючи логічному мисленню. Мовлення є важливим інструментом для включення дитини в процес навчання та адаптації до соціального середовища [1, с. 21].

Розвиток мовлення дитини має значний вплив на її соціальну адаптацію та взаємодію з оточуючими. Вміння ефективно спілкуватися з іншими дітьми та дорослими сприяє формуванню позитивних стосунків, розвитку емпатії та сприйняттю соціальних норм. Таким чином, мовленнєвий розвиток у ранньому дитинстві не тільки визначає індивідуальні можливості дитини, а й формує основу для її майбутньої успішності та адаптації в суспільстві.

Ігрові методи та маніпуляції з мовленням є ефективними стратегіями підтримки розвитку мовлення у дітей раннього віку. Гра відіграє важливу роль у

процесі навчання, оскільки стимулює активність та зацікавленість дитини. Ігрові ситуації створюють сприятливі умови для використання мови в різноманітних контекстах і спонукають дитину експериментувати зі словами, фразами і звуками.

Під час гри діти мають можливість використовувати мову для вираження своїх думок, ідей та почуттів. Наприклад, рольові ігри дозволяють дітям відтворювати різноманітні сценарії та використовувати мову для імітації різних ролей і ситуацій. Крім того, мовленнєві маніпуляції, такі як розмови, діалоги та відповіді на запитання, сприяють розвитку словникового запасу та мовної грамотності.

Для ефективного використання ігрових методів і мовленнєвих маніпуляцій важливо створити стимулююче середовище, в якому дитина почувається впевнено і комфортно. Використання різноманітних іграшок, картинок, книжок та інших матеріалів сприяє активній участі дітей у процесі навчання мовлення. Крім того, позитивне підкріплення та заохочення досягнень у мовленні мотивує дітей до подальшого розвитку мовлення та активної комунікації. Таким чином, ігрові методи та маніпуляції з мовленням є ефективними інструментами стимулювання розвитку мовлення у дітей раннього віку [2, с. 15].

Важливу роль у підтримці розвитку мовлення у дітей раннього віку відіграє використання мультимедійних технологій у навчанні мовлення. Мультимедійні матеріали, такі як відео, аудіо, інтерактивні програми та додатки, можуть бути ефективними інструментами для привернення уваги дітей та стимулювання їхнього мовленнєвого розвитку. Вони надають можливість зорового та слухового сприйняття мовних зразків, що сприяє розширенню словникового запасу, розвитку мовної грамотності та засвоєнню мовних структур. Використання мультимедійних технологій дозволяє зробити процес навчання розмовної мови більш цікавим і захоплюючим для дітей, що сприяє їх більш активній та ефективній участі в навчальному процесі [3, с. 42].

Щодо ролі фахівців у виявленні та підтримці дітей з мовленнєвими порушеннями, то вони відіграють важливу роль у ранній діагностиці та втручанні. Фахівці, такі як логопеди, вчителі спеціальної освіти та психологи, володіють не лише необхідними знаннями та навичками для виявлення різних типів мовленнєвих розладів, але й здатністю надавати дітям необхідну підтримку та індивідуальну корекційну роботу. Їх робота полягає в розробці та впровадженні індивідуальних програм розвитку мовлення, які враховують особливості та потреби кожної дитини. Вони планують і проводять різноманітні мовленнєві вправи та заняття, спрямовані на вдосконалення мовленнєвих навичок та вирішення конкретних мовленнєвих проблем. Таким чином, фахівці відіграють ключову роль у підтримці дітей з мовленнєвими порушеннями, допомагаючи їм досягти оптимального рівня мовленнєвого розвитку та соціальної адаптації.

Отже, мовленнєвий розвиток дітей раннього віку є ключовим аспектом їхнього загального розвитку та успішної соціалізації. Стимулююче середовище, багате на мовленнєві можливості, сприяє активному використанню мови та

покращенню мовленнєвих навичок дітей. Важливу роль у цьому процесі відіграють методи та стратегії підтримки мовленнєвого розвитку, такі як ігрові методи, мультимедійні технології та роль фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арушанова А.Г. Мова і мовне спілкування дітей: Книга для вихователів дитячого садка. К.: Мозаїка-Синтез, 2000. 272 с.
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови: підручник. К.: Вища шк., 2007. 542 с.
3. Калягін В.А. Логопсихологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Академія, 2006. 320 с.

Попазогло І.Г.

здобувачка 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
освітня програма «Дошкільна освіта. Інклюзія»

Маріупольський державний університет, м. Київ

Науковий керівник:

Фунтікова О. О.,

д. пед. наук, професорка,

професорка кафедри дошкільної освіти

Маріупольський державний університет, м. Київ

СУЧАСНІ ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ВИХОВАТЕЛІВ З БАТЬКАМИ, ЯКІ МАЮТЬ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Народження дитини з особливими освітніми потребами – випробування для всієї сім'ї. Батьки фактично поринають у пролонгований стрес. Родина стикається з досить великою кількістю труднощів, пов'язаних з організацією життя дитини, спілкування та виховання, нерозумінням з боку оточуючих. Батьки часто змушені жертвувати не лише своїми інтересами, а й інтересами інших здорових дітей.

Таким чином, сім'я потрапляє у кризову ситуацію, яка характеризується емоційним та інтелектуальним стресом, що вимагає значної зміни уявлень про світ, про себе, про перспективи подальшого існування за досить короткий проміжок часу. Члени сім'ї, які перебувають у кризовій ситуації, проходять певні стадії зростання напруги до мобілізації зовнішніх та внутрішніх джерел. Якщо вжиті дії виявилися безрезультатними, настає дезорганізація особи. Відбувається підвищення тривоги, виникає депресія, виникають почуття безпорадності та безнадійності.

Спектр критеріїв, за якими можна визначити, що сім'я перебуває в кризі, досить широкий: від несподіванки до пролонгованих страждань. Коли батьки вперше дізнаються про захворювання дитини вони безумовно проходять шлях проживання горя від заперечення до прийняття, через агресію, торги та депресію.